

Hitrejši razvoj knjižnic

V začetku leta 1973 je skupščina ljubljanske kulturne skupnosti obravnavala in sprejela dokument o razvoju mreže splošnoizobraževalnega knjižničarstva na ljubljanskem območju, ki ga je po temeljnih študijah predložila skupnosti splošnoizobraževalnih knjižnic Ljubljane. Po razvojnem načrtu bi naj bila opravljena sanacija tega dela kulturnega življenja do leta 1978. V letošnjem letu naj bi pričela z delom osrednja in regionalna knjižnica v Ljubljani, ki bi kot strokovni in servisni center povezovala že ustvarjalno mrežo knjižnic na območju ljubljanskih občin.

Za našo občino bi to pomenilo kadrovske, prostorske in vsebinske okrepitve knjižnic v Mostah in Polju ter ustanovitev manjših knjižnic v knjižno zalogo do 10.000 knjig v Dolskem, Novih Jaršah, Zadvoru in Zalogu. Manjše kraje bi oskrbovala s knjigami potujoča knjižnica z bibliobusom ali s kombijem.

Ko soočamo sprejeti dokument z opravljenim delom v preteklih letih, podoživljamo tudi objektivne težave, zaradi katerih načrtovana knjižnična mreža v naši občini še ni vzpostavljena in ostaja zadolžitev za naslednje obdobje.

Oddelka knjižnice Jožeta Mazovca v Mostah in v Polju, kjer je bilo delo že utečeno, sta s skro-

mno kadrovske zasedbo, še kako občutila povečanje števila prebivalcev v moščanski občini s 44.000 v letu 1972 na 62.000 v letu 1978. Knjižnica je iskala izhod predvsem iz prostorske utesjenosti. To ji je delno uspelo v Polju s preselitvijo oddelka v klet osnovne šole. Čeprav je bila točasna rešitev in je treba tudi v Polju misliti na ustrežnejše prostore, je bilo tu mogoče poleg izposoje knjig pripraviti tudi druge oblike literarne vzgoje s posebno pozornostjo na mladega bralca. Poleg prebivalcev Polja obiskujejo knjižnico tudi občani z Vevč, z Kašlja in Zadobrove.

Za oddelke v Mostah so bile v teh letih pripravljene številne variante prostorske širitve. Sedaj bo to dovolj ustrezno rešeno v novem domu španskih borcev v centru Most. Knjižnica bo morala zadoščati potrebam Most, Zelene jame, Kodeljevega, Hrušice, Štepanjskega naselja in bodočih Fužin.

Za pripravo krajevnih knjižnic v načrtovanih štirih krajih občine v tem obdobju ni bilo mogoče narediti ničesar. KS šele dobivajo svojo podobo in bodo le sčasoma lahko pripravile prostore in opremo za knjižnice v svojih krajih. Poleg teh investicij pa bo treba dobiti sredstva za osnovno knjižno zalogo (pet do šest tisoč knjig, oz. 700.000 din za vsako krajevno knjižnico), za knjižničarje in za vsakoletni prirast knjižnega sklada.

Prva krajevna knjižnica bo verjetno zaživela v Zadvoru, kjer so vsaj minimalne prostorske možnosti. Priprava knjižnega sklada in delavci so vključeni v delovni načrt knjižnice Jožeta Mazovca za leto 1979. Knjižnica bo zadoščala za prebivalce Zadovora, Sostrega in delno Vevč.

Naslednja krajevna knjižnica bo v Dolskem. Kraj je najbolj oddaljen mestnemu središču, bibliobus ne zadošča več potrebam kraja. Knjižnico bodo uporabljali tudi prebivalci Senožeti in Laz.

Krajevna knjižnica Zalog bo oskrbovala s knjigami tudi prebivalce Zgoranje in Spodnje Zadobrove.

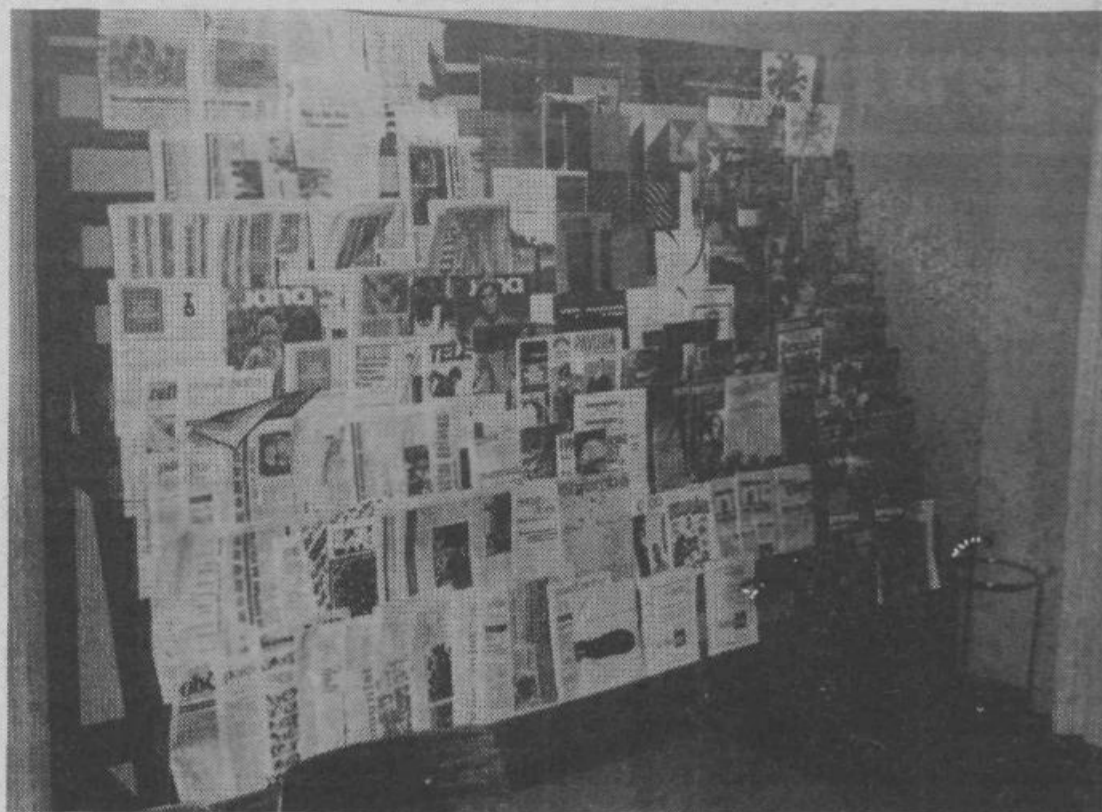
Krajevna knjižnica Jarše bo edina na mestnem območju in ima že osnovo v podružnici knjižnice Jožeta Mazovca. Ker so prebivalci bliže mestnim kulturnim institucijam, bo verjetno preurejena poslednja s poudarkom na delu z mladino. Obiskovali jo bodo tudi prebivalci Sneberij in Šmartnega.

Edina uresničena zahteva iz razvojnega načrta je bila v tem petletnem obdobju delovanje bibliobusa.

Bibliobusni oddelki so vsebinsko pripravili še skupnost ljubljanskih splošnoizobraževalnih knjižnic in ga organizacijsko navezala na delavsko knjižnico v Ljubljani. Enkrat mesečno obiskuje tudi kraje v naši občini: Besnico, Dolsko, Lipoglav, Senožeti, Trebeljevo in Zadvor. Z ustanovitvijo krajevnih knjižnic v Dolskem in Zadvoru bi lahko usmerili svoje delo še v kak kraj. Vsekakor pa bo v tej potujoči knjižnici nujno še manjše vozilo, ki bo lahko oskrbovalo težko dostopne kraje, kot so Javor, Gabrje, Tuji gm, Vnajarje itn.

Ko smo pred petimi leti sprejemali razvojni načrt, smo pričakovali, da za področje knjižničarstva po tem obdobju na ljubljanskem primestnem in vaškem območju ne bo več belih lis. Čeprav je večina nalog še vedno pred nami neopravljenih, pa je vendar čutili bistven vsebinski premik: ob usmerjenem in stalnem izobraževanju postaja samoupravljavcu knjiga v knjižnici nepogrešljiv vsakodnevni spremljevalec.

M-M

70 različnih časopisov, revij ter drugih domačih in tujih periodik je vsak dan skozi leto na voljo obiskovalcem knjižnice J. Mazovca v Mostah. (Foto: Hvastija)

PISMA BRALCEV

Več varnosti za pešce

Z neslutnim naraščanjem avtomobilskega prometa se je v Ljubljani že pred časom razpasla grda navada, da tam, kjer ni posebnih kolesarskih stez, kolesarji vozijo kar po pločnikih. Za pešce je to še toliko slabše tam, kjer kolesarji vozijo po istem pločniku kar v obeh smereh. Kakšna nevarnost za pešce!

Tudi naša Zaloška cesta glede tega ni izjema. Nasprotno. Na njenem širšem pločniku od železniške proge proti gimnaziji npr. se vsakdo lahko premnogokrat prepriča o tem, kako se kolesarji podijo v obeh smereh. Temu je treba narediti konec, če ne gre drugače pa z mandatnimi kaznimi.

Druga taka nevarnost je vožnja kolesarjev (pa tudi motoristov!) čez most pri tržnici. Most je namenjen le pešcem in so bili zato pred časom na gosto postavljeni koli na obeh konceh mosta. No, kole so »neznanici« izruvali, komunalci pa so jih znova postavili le na kodeljevski strani mostu ter še dodali prometni znak za prepoved vsakršne vožnje v obe smeri. Kaj podobnega pa zamanj iščemo na moščanski strani mostu. Tam sta ostala le dva krajna kola, table pa ni. Kontrole na mostu ni nobene in kolesarji ter nemalokrat tudi motorni promet se tod odvijata nemoteno v obe smeri.

V stalni nevarnosti pa so gospodinjne, ki prihajajo s tržnice s polnimi torbami, pa matere z vozički ali majhnimi otroki. O tem sem podpisani 21. septembra pisno opozoril moščansko postajo milice. Čez kak teden je bil res tam ves dan dežurni miličnik, a kolikor sem mogel ugotoviti ni nikogar mandatno kaznovan — vsaj tistih ne, ki so se s kodeljevske strani hladnokrvno peljali na most. No, upam, da je bilo to le ugotavljanje dejanskega stanja in da bo morda postaja milice ukrepala naprej glede postavitve kolov in prometnih znakov ter nastopila z mandatnim kaznovanjem šele tedaj, ko bo most na obeh straneh v

tem pogledu urejen.

Nič na boljšem niso pešci, ki se po novem asfaltiranem sprehajališču napotijo proti Fužinam ali obratno. Tam sta dve stezi: širša je namenjena sprehajalcem, ožja pa kolesarjem (spet ne tudi motoristom!). Pristojni takoj pri mostu čez Grubarjev kanal niso postavili dveh prometnih znakov, tj. da je leva stran za sprehajališče, desna pa za kolesarje. Že od nekdanj sem rad hodil tod ob Ljubljani in to delam še raje sedaj, ko je pot asfaltirana. Toda jo! Kolesarji se pode po obeh stezah kot za stavo! A tudi sprehajalci hodijo po ozki stezi in ti — silijo na sprehajališče! Od

fužinske strani sta včasih stala dva prometna znaka, ki sta nakazovala kolesarjem pravico voziti po ozkem pasu, tabla s sliko pa je nakazovala, kje se začneja sprehajališče. Toda tabla že precej časa leži v travi, ker je bila nekemu očitno na poti.

Teh nekaj pripomb sem napisal v upanju, da bodo pristojni temu posvetili vso dolžno skrb. Najprej naj postavijo prepotrebne prometne znake, nato pa — če ne drugače — naj nastopi milica s primernimi vzgojnimi ukrepi proti nediscipliniranim udeležencem v našem vedno bolj nevarnem prometu.

VOJIN GORŠIČ

DOPOLNILO

JOŽE OKRETIČ, upokojenec, stanujoč na Zaloški cesti št. 83, je poslal dopolnilo k članku Spominsko obeležje, objavljenem v letošnji 9. št. Nsk.

Ko se je pričela II. svetovna vojna, sem bil vlokovni odpravnik v Polju. Takoj sem se vključil v OF. Že l. 1941 sem bil zaprt in zopet izpuščen. L. 1942 sem bil med organizatorji mladine, ki je istega leta odšla v hribe. Vseskozi sem bil v tesni povezavi z OF v Ljubljani, in sicer prek Braneta Ivanuša, Cirila Groznika in drugih ter večkrat tedensko prejemal material v zabojih in kanglah. Ta zadeva je bila spretno zakamufilirana: nad materialom je bil naložen kolomaz in nihče niti slutiti ni, kaj je pod njim.

Bil sem tudi v tesni povezavi s sedaj že pokojnim Poldetom Mačkom starejšim ter mu pravočasno s svetilko signaliziral kdaj je bil prehod čez progo v Polju za partizane varen. Po Mačkovem odhodu v partizane pa sem od drugih dobival navodila za nadaljnje prehode partizanov, ki so pri moji čuvajnici št. 37 prestopali progo, ko so hodili z Gorenjske proti Dolenjski. To delo sem opravljal sam in počutil sem užaljenega ter zapostavljenega, ker me nihče ni omenjal, čeprav je bila organizacija varnega prehoda poverjena prav meni. Sam sem

opravljal vse to delo, o čemer so vedele poleg mene in Poldeta Mačka starejšega tudi njegova žena, moja sedaj že tudi pokojna druga žena in Francka Dimnik. Te tri tovarišice so bile namreč zadolžene za to, da so partizane, ki jih je vodila pot čez ta prehod, nahranile in jim tako olajšale nadaljnjo težavno pot. To delo je bilo zame zelo naporno, saj sem dostikrat ves premočen držal vseh osem signalnih žic na svojih ramenih, da so lahko borci, težko oboženi z orožjem in municijo, varno prekorčili progo oziroma »podhod« pod žicami.

Naj omenim še to, da je bila železniška postaja Polje ob kapitulaciji stare Jugoslavije v kletnih prostorih krepko založena z orožjem, ki ga je odvrгла bivša jugoslovanska vojska. S sedaj že pokojnim Jožetom Ostrežem pa sva vse to orožje zbrala, ga premazala in postopoma odpremljala v gozdove. Prav tako sem leta 1942 ob neki italijanski raciji v to klet skrli preko 40 ljudi (v klet Italijani niso šli), istočasno pa telefonično obvestil javno postajo Ljubljano in postajo Zalog, naj zadrže uslužbence, ker je v Polju racija.

Odločen sem bil tudi sam oditi v partizane. Pripravljen na ta odhod pa sem bil po-

novno aretiran in po hudem zaslišanju belogardistov odpeljan v Dachau.

Zaradi vsega tega predlagam pogovor o vlogi in pomenu tega prehoda s tistimi, ki so to važno delo opravljali in jo častno reševali v korist OF in njenim ciljem. Zgodovina tega boja nujno potrebuje kar največ podrobnosti, ki so med živečimi aktivisti in borci še žive.

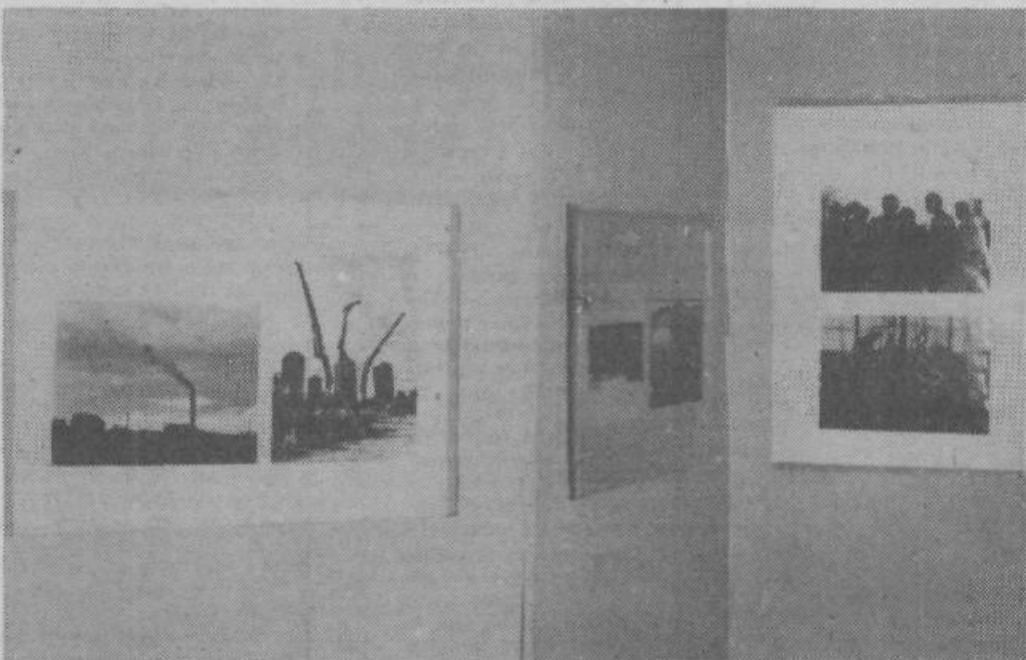
Tudi po vojni nisem končal z delom. Bil sem predsednik OF Zadobrova-Sneberje, predsednik KS v tem krajevnem odboru, gospodar TVD Partizan, predsednik RK, član poravnalnega sveta, kot udarnik pa prejel za udarniško delo več značk. Za vse to delo sem prejel tudi troje odlikovanj: medaljo za hrabrost, medaljo zaslug za narod z zlato zvezdo in red republike za organizacijo dela.

Čeprav že v 87. letu starosti sem še vedno aktiven tekmovalac balinarskega kluba in njegov najstarejši član.

Ponosno zrem na svojo dolgo, često zelo naporno in težko prehojeno pot svojega življenja, saj sem z vsemi močmi služil naprednemu gibanju v svoji lepi slovenski in jugoslovanski zemlji, ki je po tisočletnem jarmu končno le zaživela v svobodi.

JOŽE OKRETIČ

● SLIKE Z RAZSTAVE

... pa ne M. P. Musorskega, marveč s prve fotografske razstave v Mostah. (Foto: Srebrnjak)